

Джерело видання:

<i>№ пп</i>	<i>НАЗВА</i>	<i>Хар акт ер роб оти</i>	<i>Вихідні дані</i>	<i>Обсяг сторіно к</i>	<i>Співав тори</i>
	Теоретико-методичні підходи обґрунтування і побудови інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств		<i>Науковий Вісник Полтавського університету економіки і торгівлі.</i> - Полтава: ПУЕТ, 2013. – С.227-230.		<i>Рогоза С.М.</i>

РОГОЗА С.Н. , науковий співробітник ТНЦ
Полтавського університету економіки і торгівлі

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОБґРУНТУВАННЯ І ПОБУДОВИ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ ПРОГРАМАМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація.

В статті запропоновано теоретико-методичні підходи обґрунтування і побудови інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств, які будуються на процесно-орієнтованому підході. Формування комплексного підходу цілього об'єднання окремих підрозділів та логічне групування цільових функцій у процесах реалізації стратегій розвитку, постійний моніторинг якості процесних підходів забезпечує можливість гнучкості системи внутрішнього контролю. Аналіз процесів стратегічного планування та ризиків запропоновано виконувати інноваційними інструментами управління, які будується за модульним принципом та враховують ключові процеси діяльності господарюючого суб'єкта.

Ключові слова: *інноваційні інструменти, процесно-орієнтований підхід, програми розвитку, стратегічне планування, планування ресурсів підприємства*

Ключевые слова:

Keywords:

Вступ. Головним завданням в умовах мінливого середовища діяльності суб'єктів господарювання є реагування на зміни, що можна вирішувати у оперативному управлінні, але це значно складіше вирішувати у стратегічному плануванні подальшої інтенсифікації своєї діяльності. Аналіз,

моніторинг і прогнозування змін бізнес-середовища в умовах трансформації відкритої вітчизняної економіки є стратегічно важливими процесами суб'єктів підприємництва. Такі процеси визначають їх підходи до удосконалення організаційно-економічного механізму розвитку на основі управління процесом стратегічного планування. Подальша їх діяльність щодо створення, виробництва продукту, доведення його до споживача та одержання прибутку вимагає обґрунтування і побудови інноваційних інструментів управління проектами й програмами розвитку підприємств. У зв'язку з цим з'явилась нагальна потреба у розробці та використанні новітніх методів, технологій та механізмів управління розвитком побудованих на сучасних теоріях та позитивному досвіді із менеджменту в сучасних ринкових умовах господарювання, здатних забезпечувати на ринку ефективність діяльності суб'єктів господарювання та розвиток їх організаційно-управлінського та виробничого потенціалу у перспективі також.

Актуальність. У цілому питанням удосконалення, обґрунтування і побудови інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств приділяється в науковій літературі увага, але Україна знаходиться у складному періоді розвитку ринкових відносин, тому питання розвитку/модернізації підприємств та їх видів діяльності вимагають розробки забезпечуючих механізмів управління. Актуальність цих питань також пов'язана із необхідністю забезпечення конкурентоспроможності підприємств та їх продукції, оскільки є реальна перспектива у майбутньому зіткнутись із викликами, рівень впливу яких може бути критичним як для вітчизняної економіки в цілому так і для окремих підприємств. Крім того, теоретико-методичні підходи обґрунтування і побудови інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств підходи необхідно розглядати і використовувати як ефективні дії щодо професійної реалізації стратегії.

Результати досліджень. Як відомо, ефективна реалізація стратегії припускає вирішення багатьох завдань і проблем на основі застосування найсучасніших підходів, методів і моделей, відносно новими методологічними підходами можна назвати [3]:

- реінжиніринг бізнес-процесів (Business Process Reengineering);
- *ABC/ABM* - методологію (Activity Based Costing / Activity Based Management);
- методологію загального управління якістю *TQM* (Total Quality Management);
- ретельний і всебічний аналіз процесів на основі моделей вимог до якості (наприклад на базі моделей європейського фонду з менеджменту якості *EFQM*);
- методи управління знаннями (Knowledge Management).

При розробці теоретико-методичних підходів, які необхідні для обґрунтування і побудови інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств, необхідно звернути увагу на можливість створення нових бізнес процесів за умови використання реінжинірингу їх (*BPR*).

Оскільки, відмітною рисою цього підходу, порівняно з іншими методами процесного управління, є спрямованість на можливість кардинальних змін бізнес-процесів, а не їх поступове поліпшення, тому вирішення завдань у програмах розвитку можливе через розробку механізмів планування і проведення майбутніх внутрішніх змін у гнучкості і здатності адаптуватися до зовнішнього середовища, яке змінюється.

Серед задач, які необхідно вирішувати за допомогою інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств, необхідно виділити забезпечення конкурентної надійності стану підприємства як результат випуску конкурентної продукції на засадах організації оптимального управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками із синергічними зв'язками. Отримання позитивного результату

можливе при організації такого процесу на умові формування системи внутрішньої співпраці як на рівні підрозділів так і на рівні функціоналів у структурних підрозділах. Таким чином досягається формування системи процесно-орієнтованого підходу до взаємодії персоналу у процесах компанії, але для забезпечення та постійного моніторингу якості цих процесних підходів необхідно передбачати також наявність гнучкої системи внутрішнього контролю, побудованої на принципах прозорості. Обовязковою умовою функціонування такої системи контролю є ретельний і всебічний аналіз якості і кількості ресурсів, які необхідні для всіх процесів діяльності., оскільки від цього залежить якість продукції процесу та його життєвого циклу. Такий механізм дозволяє керівництву не лише приймати обґрунтовані у оперативному плані рішення, але й підстави для прогнозування при стратегічному плануванні оскільки забезпечує опис і оптимізацію процесів (з метою скорочення їх тривалості або затратності), а головне, забезпечується можливість підприємству скоригувати процеси. Корегування процесів в перспективі надає можливість формувати життєвий цикл проекту розвитку, що в підсумку впливає на якість продукції, логістику його просування та, як наслідок, на динаміку прибутковості підприємства. Для обґрунтування та забезпечення ефективності інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств є необхідність у інформаційній системі, яка є основою для впровадження автоматизованої системи управління. Наявність такої системи управління пояснюється актуальністю проведення аналізу діяльності в умовах жорсткої конкурентної боротьби суб'єктів господарювання. Реальна конкуренція може бути витримана за умови проведення своєчасних радикальних кроків у стратегії розвитку. Такі кроки у стратегіях необхідно забезпечувати системами виконання міжнародних стандартів планування, обліку, аналізу та управління ресурсами, які є підставою для визначення процесів розвитку підприємства. Визнана у світі система планування ресурсів підприємства (ERP-система) (*Enterprise Resource Planning System* - корпоративна

інформаційна система (*KIC*), яка призначена для автоматизації обліку й управління, будується за модульним принципом, а тому при її використанні є можливість врахувати всі ключові процеси діяльності господарюючого суб'єкта. Розробка такої системи є складним завданням, але умовою її ефективності є вирішення ідентифікованих задач в проектах розвитку, в плануванні та управлінні виробництвом, фінансової діяльності, у формуванні та розподілі запасами реалізацією та маркетингом, постачанням, процедурах забезпечення якості продукції. Зважаючи на те, що кожна група завдань визначає набір процедур, у процесах, що проводяться, то результати, можуть бути отримані за умови управління процесами підприємства на механізмах, які за своїми функціональними можливостями вирішують такі задачі.

Оскільки системи *ERP* (*Enterprise Resource Planning System*) представляють собою спеціалізоване програмне забезпечення, яке виконує функції автоматизації напрямів діяльності підприємства [4], то такі системи добре справляються з великим колом задач, але їх спільним недоліком є "точковість", яка полягає в тому, що використовуються інструментальні засоби, які більше подобаються розробникам та при цьому використовують СУБД різних типів, що не завжди можливо забезпечити сумісність та інтеграцію у інформаційні системи діючі на підприємстві. Це є певний ризик при впровадженні систем, які направлені на управління розвитком та впровадження інновацій. Для цього у підходах побудови інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств необхідно передбачити таку організаційну структуру або організаційні межі підприємства, які не накладають жорстких обмежень на процес, а розподіл функцій відбуватиметься залежно від процесу, необхідності його ефективного виконання.

Побудова інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств є процесами стратегічного планування, задачами якого є передбачення ризиків при прийнятті стратегічних рішень, де вони значно

вище у порівнянні з можливими витратами від помилкових оперативних рішень, а негативні наслідки неможливо нейтралізувати без великих збитків. Розвиток такої достатньо глобальної задачі для суб'єктів господарювання неможливий без створення, аналізу безперервного та дискретного процесів її розвитку [5].

На сучасному етапі розвитку ретельний і всебічний аналіз процесів на основі моделей вимог до якості (наприклад на базі моделей європейського фонду з менеджменту якості *EFQM*) є аналітична основа стратегії, оскільки представляє собою сукупність внутрішньої та зовнішньої інформації, Формування механізмів такого аналізу забезпечує альтернативні прогнози розвитку підприємства, так як є інформаційною основою управлінських рішень.

Слід зазначити, що ступінь невизначеності при формуванні та реалізації стратегії розвитку істотно вище, ніж при прийнятті оперативних рішень, це вимагає наявності значної кількості їх альтернатив, що ставить задачу із організації економічного аналізу на рівень, який відповідає міжнародним стандартам.

Висновки. Теоретико-методичні підходи обґрунтування і побудови інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств можуть будуватися на процесно-орієнтованому підході оскільки це забезпечує комплексний підхід цілого об'єднання окремих підрозділів та логічне групування їх цювих функцій у процесах реалізації стратегій розвитку. Для забезпечення та постійного моніторингу якості цих процесних підходів необхідно передбачати також наявність гнучкої системи внутрішнього контролю, побудованої на принципах прозорості.

При створенні інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств необхідно враховувати процеси стратегічного планування, задачами якого є передбачення ризиків при прийнятті стратегічних рішень. Тому для забезпечення ефективності розвитку підприємства особливого значення набуває економічний аналіз. У зв'язку з

цим проектування інструментів управління програмами розвитку повинно бути з урахуванням міжнародних стандартів планування, обліку, аналізу та управління ресурсами, які є підставою для визначення процесів розвитку підприємства.

Ступінь невизначеності при формуванні та реалізації стратегії розвитку істотно вище, ніж при прийнятті оперативних рішень. Це вимагає наявності значної кількості їх альтернатив та інструментів вимірювання параметрів процесів в управлінні програмами розвитку підприємств.

Використання запропонованих підходів при створенні інноваційних інструментів управління програмами розвитку підприємств забезпечує можливість формування ефективних механізмів і структур в умовах трансформації відкритої вітчизняної економіки .

Література.

1. Куцеконь Л.О. Методологічні аспекти побудови моделей інноваційного стратегічного планування діяльності підприємств/режим доступу: http://archive.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Aprer/2010_6_1/11.pdf

2. Карабач А.П. Реінжиніринг бізнес-процесів як сучасний інструмент адаптації до змін зовнішнього середовища/ режим доступу: http://esteticamente.ru/portal/soc_gum/Suek/2010_1/Karabach.pdf

3. Бабак О. А. Реінжиніринг як сучасний інструмент інноваційної діяльності підприємств / О. А. Бабак // Економічний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ. – 2011. – № 17/1. – С. 55–60.

4. ERP-системи та їх особливості/ режим доступу

http://pidruchniki.ws/10870704/informatika/erp-sistemi_osoblivosti

5. Мозгова Н.В. Стратегічний менеджмент як інструмент управління інноваціями/ режим доступу/ http://www.rusnauka.com/5_NTSB_2007/Economics/20381.doc.htm